

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار-۲۸ شهریور ۱۳۹۲

حفاظت از معماری تاریخی به عنوان ابزاری در جهت ادامه بقای فرهنگی ، (با بررسی بازار بزرگ تهران)

علیرضا سبزیکاری، مریم موگوئی

۱-مدیرعامل شرکت مهندسین مشاور مانا

۲-عضوهئیت مدیره شرکت مهندسین مشاور مانا

تهران خیابان آفریقای شمالی ناهید شرقی پلاک ۲ واحد ۲ مهندسین مشاور مانا

۱- مقدمه

با توجه به اینکه بازار های بزرگ تاریخی در شهرهای اسلامی نمایانگر با ارزش ترین میراث‌های تاریخی در آنها هستند، امر حفاظت و نگهداری ، به عنوان ابزاری برای شناسایی فرهنگ و احیاء ارزشهایی مورد استفاده قرار می گیرد که می تواند انگیزه ای بسیار مهم برای توسعه های اجتماعی و اقتصادی آتی در این بخش از شهرها باشد. در اکثر موارد، مناطقی که بازار های قدیمی در آنها قرار دارند در حاشیه شهرهای پر تراکم فعلی واقع شده و در معرض خطر تهدید برنامه های باز سازی زیر ساخت های قدیمی شهر که غالباً حساسیتی نسبت به تخریب یا صدمه به بافتهای قدیمی شهر ندارند، قرار دارند.

بازار بزرگ تهران به عنوان عنصری منحصر به فرد در عملکرد های اقتصادی و تولیدی در مرکز شهر تهران قرار دارد که در زمان صفویه پایه گذاری شده است. بازار تهران در نوع خود در نحوه عملکرد و سرویس دهی در میان شهرهای خاورمیانه ویژگی خاصی دارد که این تمایز متاثر از میراث غنی فرهنگی و معماری خاص آن می باشد . استقرار بازار تهران در مرکز تاریخی شهر و همجواری آن با مرکز قدیمی حکومتی شامل مجموعه ارگ و کاخ گلستان و نزدیکی آن به مسجد امام و همچنین چندین اثر تاریخی دیگر از ویژگی های آن میباشد که احیاء و حفاظت گروهی از آنها با توجه ویژه به عملکرد نهایی آنها بصورت یکپارچه و در نظر گرفتن جذابیت های توریستی باعث تداوم حیات فرهنگی و تاریخی این محدوده خواهد شد.

در این مقاله هدف توجه به این نکته است که بازنگری و احیاء عملکردهای از دست رفته بازار ، فرصت های جدیدی جهت بهبود درآمد ، رونق کسب و کار و ارتقاء نحوه استفاده مردم از بازار را مهیا خواهد کرد که این امر شامل مزایایی گسترده از جمله :

- ۱- ادامه حیات فرهنگی این مرکز تاریخی
- ۲- ارائه فرصت های جدید تجاری واجتماعی برای ساکنان بازار
- ۳- افزایش بهره برداری اقتصادی برای کسبه و مراجعه کنندگان
- ۴- تدوین برنامه آموزش های رسمی و غیر رسمی در جهت تداوم حفاظت و احیاء
- ۵- افزایش میزان مراجعه کنندگان به بازار تا سقف یک میلیون نفر در روز خواهد بود.

کل هزینه های انجام شده برای فاز یک بازار بزرگ در راسته جواهر و ساعت ، ۷ میلیارد ریال برآورد شده بود که از طریق مشارکت کسبه و هیئت امناء شهرداری منطقه ۱۲ تهران و مهندسين مشاور مانا به صورت EPC انجام گرفته است .

فرآیند توجیه اقتصادی حفاظت و مرمت بازار بزرگ با بررسی هیئت امناء بازار بزرگ شامل کسبه ، بازرگانان و صاحبان مشاغل در بازار ، کارشناسان میراث فرهنگی، کارشناسان شهرداری ، کارشناسان این مشاور و پیمانکاران انجام پذیرفته که وجود دیدگاههای متفاوت در حوزه های مختلف در ارزیابی اقتصادی برنامه مالی منعکس شده و نهایتاً به این نتیجه رسیده است که این پروژه از نظر اقتصادی کاملاً توجیه پذیر می